

БЪЛГАРСКИЯТ БИЗНЕС ЦИКЪЛ 1994-2002 - ЕДИН ПОГЛЕД ПОСРЕДСТВОМ ДЕКОМПОЗИЦИЯТА НА НЕЛСЪН И БЕВЕРИДЖ

Любомир Иванов*

РЕЗЮМЕ *В статията се анализира динамиката на brutния вътрешен продукт (БВП), която е основен икономически показател за състоянието и развитието на българската икономика. Чрез тестове за интегрираност е показано, че само хипотезата за наличие на обикновен единичен корен е съгласувана с наличните данни, като в същото време няма сезонна интегрираност. Построен и оценен е смесен модел, съдържащ плъзгащи се средни и детерминистичен сезонен компонент. След диагностична проверка на модела е използвана декомпозицията на Нелсън и Беверидж, за да се извлече цикличният компонент. Въз основа на получения компонент е извършено датиране на българския бизнес цикъл.*

ВЪВЕДЕНИЕ Проблемът за анализа на икономическия цикъл, и по-специално за практическото определяне на състоянието на икономиката (фаза на рецесия или експанзия), не е нов. Изследвания за цикличността в българската икономика са правени и преди (Шапкарев, 1983; Ал. Димитров, 1984, 1992; Веселинов, 2000, 2001; Генова, 2002; Данаилова, 1992, 1994; Wyzan, 1998a, 1998b; Jones, Miller, 1997; Dobrinsky, 1996, 1997), но тъй като те акцентират върху динамиката, икономическия растеж и прогнозирането на бизнес климата, въпросът за датирането най-често е оставал незасегнат. Все още не е извършено датиране на икономическия цикъл на основата на иконометрични модели, което може да се обясни с наличните трудности по събирането на подходяща информация за явлението, тъй като българската икономика се превръща в пазарна едва през последните години след дълъг преходен период.

* Старши асистент в Стопанска академия "Д. А. Ценов" - Свищов, катедра "Математика и статистика"; e-mail: lubomir@uni-svichtov.bg .